

Анімація як форма організації дозвілля школярів

Сидорук А.В., викладач

Запорізький національний університет

Показано, що життєдіяльність сучасних дітей насичена і суворо регламентована, тому вимагає великих витрат фізичних, психічних і інтелектуальних сил. Встановлено, що правильна організація дозвілля допомагає відновленню та відтворенню втрачених сил організму та дає дітям можливість задовольнити свої духовні, пізнавальні, розважальні, фізичні, художні, аматорські та інші потреби. Розглянуто зміст та функції анімації, основні напрями анімаційної діяльності школярів. Визначено поняття аніматора як організатора дозвілля. Здійснено аналіз публікацій за темою дозвілля школярів. Доведено, що організація дозвіллевої діяльності має надзвичайний вплив на формування особистості в дитячому віці.

Ключові слова: дозвілля, анімація, аніматор, діяльність, діти.

Сидорук А.В. АНИМАЦИЯ КАК ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ ДОСУГА ШКОЛЬНИКОВ / Запорожский национальный университет, Украина.

Показано, что жизнедеятельность современных детей насыщена и строго регламентирована, поэтому требует больших затрат физических, психических и интеллектуальных сил. Установлено, что правильная организация досуга помогает восстановлению и воспроизводству утраченных сил организма и дает детям возможность удовлетворить свои духовные, познавательные, развлекательные, физические, художественные, любительские и другие нужды. Рассмотрены содержание и функции анимации, основные направления анимационной деятельности школьников. Определено понятие аниматора как организатора досуга. Осуществлен анализ публикаций по теме досуга школьников. Доказано, что организация досуговой деятельности имеет чрезвычайное влияние на формирование личности в детском возрасте.

Ключевые слова: досуг, анимация, аниматор, деятельность, дети.

Sydoruk A. ANIMATION AS A FORM OF LEISURE SCHOOLCHILDREN / Zaporizhya national university, Ukraine.

It is shown that the livelihoods of today's children rich and strictly regulated so costly physical, mental and intellectual strength. Established that the correct Supervised helps restore lost power and the reproduction of the organism and gives children the opportunity to meet their spiritual, educational, recreational, physical, artistic, amateur and other needs. The content and features animation, animated main areas of activity of students. The concept animator organizer entertainment. The analysis of the publications of prominent figures on the topic of schools. Proved organization of leisure activities has enormous influence in shaping the personality of children.

Key words: entertainment, animation, animator, activities, children.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сьогодні у зв'язку з інтенсифікацією навчального процесу спостерігається зниження рухової активності школярів, що негативно позначається на стані їхнього здоров'я [5]. Ситуація загострюється з огляду на зростаючу популярність у дитячому та молодіжному середовищі привабливих видів нефізичної діяльності (ігрові автомати, комп'ютерні ігри тощо) [7]. Проблема організації дозвілля школярів дуже складна і суперечлива. Великий обсяг неорганізованого вільного часу школярів і невміння ним розпоряджатися зумовлює виникнення соціальних проблем, тому зараз відбувається активний процес розробки і становлення нових форм реалізації дозвілля дітей, сутність якого полягає в переході від масових до індивідуальних форм [1].

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ І ПУБЛІКАЦІЙ

До розгляду організації дозвілля школярів зверталосся багато представників класичної педагогічної думки. Вивчали та аналізували вплив дозвіллевої діяльності на особистість дитини в процесі виховання й навчання.

Відомий той факт, що однією з основних умінь педагога є вміння поєднувати розвиток особистості дитини з правильною організацією її життєдіяльності, ураховуючи фактор вільного часу.

Великий інтерес становлять роботи сучасних учених, які зробили вагомий внесок у розробку проблеми організації вільного часу дітей: Н. Ковальова [4], С.А. Шмаков [9]. У їхніх працях висвітлено проблеми раціонального використання вільного часу дітей, визначено критерії культури вільного часу, розроблені нові форми й методи культурно-дозвілдової діяльності тощо.

На думку Н.Ф. Аксютіна, за цілеспрямованого педагогічного керівництва дозвілля сприяє здійсненню основної мети виховання – всебічного гармонійного розвитку особистості [2].

І. Петрова у своїх дослідженнях виділила принципи організації дозвілля, провідним з яких є принцип інтересу. На її думку, він враховує інтереси особистості, їх задоволення, формує нові духовні цінності та пробуджує нові потреби і запити людини [6].

Як бачимо, вчені виділяють як провідний принцип інтересу. Якщо особистості не цікаво, то вона не братиме участь у тому чи іншому виді дозвілдової діяльності. Тому, організовуючи дозвілля, слід враховувати індивідуальні особливості, інтереси та запити учасників.

Мета статті – розкрити функції, специфіку та принципи анімаційної діяльності школярів.

Дозвілля – це зона активного спілкування, яка задовольнить потреби школярів у контактах. Через механізм емоційного сприйняття й переживання школярі максимально активно засвоюють елементи творчої діяльності, що закріплюються у свідомості й поведінці і накладають відбиток на них протягом подальшого життя [5]. Діти оцінюють себе, орієнтуючись на соціально прийнятні критерії і еталони, оскільки самосвідомість соціально за своєю сутністю неможлива поза процесом спілкування. Саме в умовах дозвілля формуються спільності, які дають дітям можливість виступати в найрізноманітніших соціальних амплуа. Дозвілля для школярів – це сфера, у якій, виступаючи в нових ролях, відмінних від сімейних і шкільних, вони гостро і повнокровно розкривають свої природні потреби у волі і незалежності, активній роботі і самовираженні.

Дозвіллевий час школярів дуже впливає на їхню пізнавальну діяльність. Діти пізнають новий континент у найрізноманітніших галузях знання: розширюється художній кругозір; досягається процес технічної творчості; відбувається ознайомлення з історією спорту таке інше; нарешті, діти навчаються повноцінно проводити своє дозвілля, опановують різні дозвіллеві види діяльності.

В останнє десятиліття серед найбільш поширених і найефективніших форм організації дитячого дозвілля виділилася педагогічна анімація, яка об'єднує різноманітні форми дозвіллевих занять (гру, театралізацію, психологічні, пізнавальні тренінги, масові свята тощо) [8]. Ця форма організації дозвілля дітей прийшла до нас з-за кордону.

Поняття «анімація» означає наснагу, натхнення, залучення до руху, до активної діяльності, стимулювання життєвих сил. Розглядається як робота над розробкою спеціальних програм проведення дозвілля та включає в себе спортивні ігри і змагання, танцювальні вечори, тематичні заходи й тренінги.

Анімація, тісно взаємодіючи із соціальним вихованням, виконує такі функції:

- соціальна функція адаптації та інтеграції, реалізація якої забезпечує процес соціалізації особистості та її готовність до динамічних змін;
- рекреологічна функція, пов'язана із дозвіллям та його організацією: завдяки добре підготовленій і організованій діяльності фахівців-аніматорів культурне дозвілля стає

основою подальшого спрямованого особистісного зростання відповідно до культурних запитів дітей;

- навчально-виховна функція — анімація сприяє доповненню освіти, розвитку культурних і духовних потреб та інтересів особистості;
- превентивна функція — анімація дозволяє передбачити та обмежити девіації, допомагає в урегулюванні суспільного життя;
- критична функція — йдеться про можливості анімації в нормалізації, сприянні встановлення якісно нових стосунків між людьми та групами, у пошуку нового способу життя, більш якісного та змістовного; встановлює нове ставлення до навколишнього матеріального та духовного світу;
- культурна функція [3].

Практично в усіх великих містах Європи й США діють молодіжні й дитячо-юнацькі дозвільні центри, у котрих докладно представлена вся палітра соціокультурної і педагогічної анімації. Основні напрями анімаційної діяльності в країнах Європи – шкільна анімація, театральна, муніципальна, психотерапевтична анімація (арттерапія, комунікативна реабілітація).

У нашій країні шкільна анімація також починає набувати популярності як ефективна форма організації дитячого дозвілля.

Шкільна анімація спрямована, насамперед, на організацію допомоги учням у подоланні навчальних труднощів, організацію шкільних канікул, а також на зменшення негативних наслідків соціальних явищ, що сприяють поширенню серед дітей й молоді агресії, відчуженості та інших форм деструктивної поведінки. Шкільна анімація покликана допомагати вирішенню проблем шкільної освіти за допомогою нових педагогічних технологій у вигляді театралізованих, ігрових, тренінгових коштів. За смисловим навантаженням виділяють спортивну, інтелектуальну і соціальну анімацію. Основною функцією спортивної анімації є збереження і зміцнення фізичних сил дітей під час дозвілля. Інтелектуальна анімація спрямована на розвиток інтелектуальних ресурсів школярів. Соціальна анімація направлена на прищеплення якостей та цінностей, які допоможуть дітям адаптуватися до соціального середовища і, як наслідок, розвинути власну особистість.

При організації дозвілля школярів широко використовується театральна анімація – агітаційна і просвітницька діяльність, спрямована на залучення дітей та молоді до драматичної гри, до сприйняття культурно-масових видовищ і спектаклів, творчості [5]. Анімація – явище інтернаціональне, але розвивається вона в кожній країні з урахуванням національної специфіки та існуючих систем соціального виховання. Це треба пам'ятати, використовуючи її в організації дозвілля школярів, а також враховувати вікові і індивідуальні особливості дітей [8].

Отже, позитивний ефект від анімаційних занять залежить від методично правильно підбраного чергування навантажень і відпочинку з урахуванням фізіологічно очікуваного рівня рухової активності відповідно до віку дітей. Розробкою цих занять займається аніматор – спеціаліст, діяльність якого спрямована на стимулювання та організацію соціокультурної активності населення у сфері вільного часу. Мета аніматора – не тільки та не стільки виявляти проблемну ситуацію, допомагати в її вирішенні, а насамперед — стимулювати, «надихати» людину на саморозкриття, саморозвиток і самодопомогу, створити середовище, у якому людина може успішно розвиватися. Особливо важливо це для дітей, оскільки правильно організоване соціальне середовище помітно впливає на підвищення рівня культури особистості.

На думку багатьох учених, педагогічна анімація пробуджує в людини віру у власних силах і можливість, активізує процеси спілкування, самосвідомості, самопізнання, встановлює новий стиль людських стосунків, відповідних потребам людства в усіх проявах діяльності [8].

За підсумками вищесказаного можна вивести такі основні характеристики дозвілля дітей шкільного віку: дозвілля має яскраво виражені фізіологічний, психологічний і соціальний аспекти; ґрунтується на добровільності під час вибору роду занять і рівня активності; передбачає не регламентовану, а вільну діяльність; формує і розвиває особистість; сприяє самовираженню, самоствердженню та самовдосконаленню особистості через вільно обрані дії; формує потреби дітей у волі і незалежності; сприяє розкриттю природних талантів і придбанню корисних для життя умінь і навиків; стимулює творчу ініціативу дітей; дозвілля є сферою задоволення потреб особистості; сприяє формуванню ціннісними орієнтаціями; постає як своєрідна «зона обмеженого втручання дорослих»; сприяє об'єктивній самооцінці дітей; дозвілля формує позитивну «Я-концепцію»; забезпечує задоволення, гарний настрій і персональне задоволення; дозвілля сприяє самовихованню особистості; формує соціально значимі потреби особи і норми в суспільстві [1].

ВИСНОВКИ

Отже, анімація базується на таких основних завданнях, як забезпечення потреб особистості в самореалізації, підвищення інтелектуального, духовного, фізичного, емоційного рівня вихованців шляхом їх участі у різних видах творчої діяльності; створення найбільш сприятливих умов для емоційно-психологічної захищеності та душевного комфорту, які дозволяють не тільки розумно провести дозвілля, а й компенсувати потреби вихованців у позитивних емоціях: радості, доброзичливості, успіху, творчості, самоствердження; організація змістовного дозвілля дітей з урахуванням особистих та колективних інтересів.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці анімаційних програм для дітей різних вікових категорій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аванесова Г.А. Культурно-досуговая деятельность: теория и практика организации / Г. А. Аванесова. – М.: Аспект Пресс, 2006. – 236 с.
2. Аксютин Н.Ф. Культурно-досуговая деятельность / Н.Ф. Аксютин. – Казань, 1995. – 168 с.
3. Вступ до соціальної роботи: навчальний посібник для студентів ВНЗ / Т.В. Семигіна, І.І. Мигович, В.В. Покладова, І.М. Грига. – К.: Академвидав, 2005. – 304 с.
4. Ковальова Н. Технологія проектування рекреаційно-оздоровчої діяльності старшокласників / Н. Ковальова // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2012. – №2. – С. 29-34.
5. Курганский С.М. Організація дозвілля молодших школярів / С.М. Курганский. – М., 2008. – 205 с.
6. Петрова І. Культурно-дозвіллі центри: виникнення та розвиток / І. Петрова // Рідна школа. – 2000. – №7. – С. 15-21.
7. Чернявський М.В. Оптимізація фізичного виховання молодших школярів засобами рекреації / М.В. Чернявський // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту: зб. наук. пр. [за ред. С.С. Єрмакова]. – Х.: ХДАДМ, 2009. – №11. – С. 132-143.
8. Шульга І.І. Педагогічна анімація на практиці соціального виховання / І.І. Шульга // Шкільні технології. – 2006. – № 3. – С. 134-136.
9. Шмаков С.А. От игры к самовоспитанию / С.А. Шмаков. – М., 1993. – 115 с.